Opgesteld door: Sandra Beekhoven (kennismakelaar Kennisrotonde)
Vraagsteller: directeur basisschool
Referentie: Kennisrotonde. (2020). *Onder welke voorwaarden kan een ouderkamer een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een kind en de ontmoeting van verschillende groepen ouders?* (KR.966) Den Haag: Kennisrotonde.

11 augustus 2020

Vraag

Onder welke voorwaarden kan een ouderkamer een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een kind en de ontmoeting van verschillende groepen ouders?

Kort antwoord

Het is uit onderzoek niet bekend of een ouderkamer kan bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en de ontmoeting van verschillende groepen ouders. Ouderkamers zullen waarschijnlijk beperkt bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen omdat deze ontwikkeling wordt beïnvloed door het stimuleren van thuisbetrokkenheid, zoals samen voorlezen of praten over school. Als scholen graag ontmoeting tussen verschillende ouders wil stimuleren, is het zoeken naar activiteiten die aansluiten bij de mogelijkheid van zoveel mogelijk ouders. Het inzetten van leerlingen bij die activiteiten helpt daarbij.

Toelichting antwoord

Ouderkamers

Ouderkamers zijn plaatsen in een school waar ouders welkom zijn om elkaar te ontmoeten en waar activiteiten georganiseerd worden zoals voorlichting over onderwijs of over opvoeding. Scholen zetten ouderkamers doorgaans in om een band met ouders op te bouwen, vaak vooral gericht op ouders van leerlingen met een migratieachtergrond (Distelbrink et al., 2012).

Naar ouderkamers is bijna geen onderzoek gedaan. Een masterscriptie gaat over de relatie tussen het bezoeken van ouderkamers in Rotterdam en de sociale steun die ouders ervaren. De ervaren effecten verschilden nogal per school en dus per ouderkamer (in totaal 139 ouders van 14 scholen vulden vragenlijsten in). Ouders die vaker naar een ouderkamer gaan ervaren wat meer sociale steun (Geschiere, 2010). Mogelijk hadden zij ook meer behoefte aan steun, waardoor zij vaker een bezoek brachten aan de ouderkamer. In het onderzoek is die behoefte aan steun niet vooraf in kaart gebracht.

Vormen van ouderbetrokkenheid die de ontwikkeling van kinderen verbetert

Effecten van deelname van ouders aan een ouderkamer op de ontwikkeling van hun kinderen zijn niet onderzocht. Er zijn wel aanwijzingen dat er niet direct effect te verwachten is. Er is namelijk wel veel wetenschappelijke kennis over het type ouderbetrokkenheid dat bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen. Het gaat daarbij om zogenoemde thuisbetrokkenheid: interventies die het gedrag van ouders thuis beïnvloeden, zoals samen lezen en praten over school (Van der Vegt, 2020). Thuisbetrokkenheid is met name effectief als ouders hun kinderen laten blijken dat ze hoge verwachtingen van hen hebben en bijdragen aan een positief zelfbeeld (Desforges et al., 2003).

Als scholen willen dat kinderen zich beter ontwikkelen is het dus zaak ouders te stimuleren thuis activiteiten met hun kinderen te ondernemen en belangstelling te tonen voor wat kinderen op school doen en leren. Ouders laten participeren in activiteiten op de school (ouderparticipatie) draagt daar niet aan bij. Moran et al. (2004) verwoorden het in een reviewstudie naar internationaal onderzoek als volgt: wat niet werkt is het vergroten van kennis van ouders over het onderwijs zonder daarbij expliciet aandacht te besteden aan de behoeften van hun kinderen.

Ontmoeting tussen ouders

Of een ouderkamer bijdraagt aan ontmoeting van verschillende ouders is niet wetenschappelijk onderzocht. Het meeste onderzoek kijkt naar de invloed van verschillende programma's of interventies op diverse vormen van ouderbetrokkenheid, niet naar de ontmoeting tussen verschillende (groepen) ouders. Wel kan worden gesteld dat een voorwaarde voor die ontmoeting is dat veel verschillende ouders meedoen met ouderactiviteiten. Veel scholen organiseren echter ouderactiviteiten overdag en bewust of onbewust richten zij zich doorgaans op moeders. In een portret van een school met een ouderkamer in Rotterdam beschrijven van Es et al. (2002) dat de school van mening is dat er vaderavonden nodig zijn om ook vaders naar een activiteit in een ouderkamer te lokken.

Ouders rapporteren verschillende redenen om niet naar school te komen voor activiteiten: aan het werk zijn, de activiteit vindt plaats op onhandige tijdstippen en geen kinderopvang hebben, worden veel genoemd (Redford et al., 2019). Veel scholen melden een groep moeilijk te bereiken ouders te hebben. Smit et al. (2006) formuleren op basis van literatuuronderzoek een aantal voorwaarden om deze ouders wel te bereiken. Ouders naar belangen en wensen vragen en ook allochtone of laag opgeleide ouders als serieuze gesprekspartners zien, zijn belangrijke voorwaarden om alle groepen ouders te bereiken. Het inzetten van de leerlingen bij activiteiten voor ouders trekt veel ouders over de streep (Klaassen, 2008).

Geraadpleegde bronnen

Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievements and adjustment: A literature review. London: Department for Education and Skills.

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

Distelbrink, M., Pels, T., Jansma, A., & Van der Gaag, R. (2012). *Ouderschap versterken Literatuurstudie over opvoeding in migrantengezinnen en de relatie met preventieve voorzieningen* 2012. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Es, W. van, Hubbard, F., Van Tilborg, L. van, & Vedder, P. (2002). *Schakels tussen school en thuis. Samenwerken met ouders.* Den Haag: Ministerie van OCW.

Geschiere, M.L. (2010). *Ouderkamers als voorziening voor sociale steun en de positieve invloed van ouderkamers op de opvoedcompetentie van ouders met schoolgaande kinderen.* Faculty of Social and Behavioural Sciences Theses (Master thesis).

Klaassen, C. (2008). *Scholen op weg naar pedagogisch partnerschap met ouders*. Nijmegen: Radboud Universiteit.

Moran, P., Ghate, D., & Van der Merwe A. (2004*). What Works in Parenting Support? A review of the international research literature*. Research Report Number RR574. Department for Education and Skills: London. Verkregen op 20/7/2020 van What works in parenting support.

Redford, J., Huo, H., & McQuiggan, M. (2019). *Barriers to Parent-School Involvement for Early Elementary Students.*

Smit, F., Sluiter, R., & Driessen, G. (2006). *Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief*. Nijmegen: ITS.

Vegt, A.L. van der (2020). *Ouderbetrokkenheid in vve en primair onderwijs.* Den Haag: NRO.

Meer weten

Over educatief partnerschap wordt uitgebreid verteld in een ander Kennisrotonde-antwoord *Hoe moet het ouderbeleid op school vorm krijgen om betrokkenheid van ouders te realiseren en verder te versterken en wat vraagt dit van de leerkrachten?*

Onderwijssector

Primair onderwijs

Trefwoorden

Ouderbetrokkenheid, ouderkamer